

Welke rol kan kunst spelen om de gezondheid en het welzijn in de WHO-regio Europa te verbeteren?

Podiumkunsten

Kunstzinnige interventies, zoals zingen in een koor om longaandoeningen zoals COPD te verlichten, zijn vormen van niet-invasieve behandelopties die weinig risico's met zich meebrengen. Deze interventies worden steeds vaker toegepast in de lidstaten, als aanvulling op traditionelere biomedische behandelingen.

In een rapport over kunst en gezondheid dat op 11 november 2019 is uitgebracht brengt het Health Evidence Network (HEN) de internationale wetenschappelijke literatuur over dit onderwerp in kaart (in het Engels en Russisch). In het rapport worden **meer dan 900 publicaties** genoemd, waaronder **200 overzichtsartikelen** over **meer dan 3000 andere studies**. De bewezen positieve relatie tussen kunst en gezondheid wordt in het rapport uitgebreider beschreven dan ooit.

Beeldende kunst, design en ambachtelijke kunst

De resultaten

De conclusie van het rapport is dat er bewijs is voor een **positief effect** van kunst op gezondheid en dat kunst een rol kan spelen in de **preventie** van psychische en lichamelijke aandoeningen en in de **behandeling** of **beheersing** van acute en chronische ziekten waar mensen in hun leven mee te maken kunnen krijgen. Kunst kan een kosteneffectieve oplossing bieden, omdat daarbij vaak van bestaande middelen gebruik wordt gemaakt. Er moet echter nog wel meer onderzoek worden gedaan naar de gezondheidseconomische aspecten.

In het rapport staat ook dat kunst kan bijdragen aan multisectorale, holistische en geïntegreerde, mensgerichte zorg, vooral bij complexe problemen waarvoor nog geen medische oplossingen beschikbaar zijn. Zo kunnen landen kunst inzetten om hun doelen te bereiken binnen belangrijke internationale netwerken, zoals de Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling en het 13de Algemeen Werkprogramma 2019-2023 van de WHO, die gericht zijn op vergroting van het menselijk kapitaal, vermindering van ongelijkheid en het stimuleren van gezondheids- en welzijnsactiviteiten in alle sectoren.

Literatuur

Preventie en bevordering

Kunst kan:

- de sociale aspecten van gezondheid beïnvloeden (bijv. sociale cohesie bevorderen en sociale ongelijkheid terugdringen);
- de ontwikkeling van kinderen ondersteunen (bijv. de emotionele band tussen moeder en baby versterken en spraak- en taalontwikkeling ondersteunen);
- gezondheidsbevorderend gedrag stimuleren (bijv. bijdragen aan een gezondere levensstijl of mensen aanmoedigen gebruik te maken van de zorg);
- bijdragen aan ziektepreventie (en het welzijn bevorderen, de gevolgen van trauma beperken of de kans op cognitieve achteruitgang verkleinen); en
- bijdragen aan een betere zorgverlening (en aan meer begrip van gezondheid en het verbeteren van klinische vaardigheden).

Beheersing en behandeling

Kunst kan:

- mensen met psychische aandoeningen helpen in alle levensfasen (bijv. bij herstel van perinatale psychische aandoeningen en na trauma en misbruik);
- de acute zorg ondersteunen (bijv. door de ervaringen van en de zorg aan intensive care-patiënten en ziekenhuispatiënten in het algemeen te verbeteren);
- mensen met neurologische aandoeningen helpen (bijv. bij autisme, cerebrale parese, degeneratieve ziekten en vormen van dementie);
- helpen bij de behandeling van niet-overdraagbare ziekten (bijv. bij kanker, longziekten, diabetes en hart- en vaatziekten); en
- steun bieden bij levenseindezorg (bijv. bij palliatieve zorg en stervensbegeleiding).

Cultuur

Online, digitale en elektronische kunst

Overwegingen in het HEN-rapport

Het literatuuroverzicht biedt aanknopingspunten om de culturele, sociale en gezondheidssector te laten samenwerken ter bevordering van gezondheid en welzijn tijdens de hele levensloop.

Het HEN-rapport erkent dat er steeds meer bewijs is dat kunst een positieve rol kan spelen bij het verbeteren van de gezondheid en het welzijn van mensen:

- het belicht kunstzinnige interventies die veelbelovende mogelijkheden bieden;
- het geeft, aan de hand van casestudies, inhoudelijke en praktische informatie uit de WHO-regio Europa en van elders in de wereld; en
- het brengt in kaart op welke kunst- en gezondheidsgebieden verder onderzoek nodig is.

Het HEN-rapport erkent dat kunst toegevoegde gezondheidswaarde biedt:

- het onderzoekt de gezondheidsvoordelen van betaalbare en toegankelijke kunstinterventies voor iedereen, in elke levensfase;
- het bespreekt de voordelen voor kunst- en culturele instellingen om gezondheid en welzijn een vaste plek te geven in hun strategie; en
- het vergroot de publieke bewustwording van de mogelijke gezondheidsvoordelen die kunst kan bieden.

Het HEN-rapport benadrukt dat kunst en gezondheid beide een sectoroverschrijdend karakter hebben:

- het bespreekt de structuren en mechanismen die

samenwerking tussen de culturele, sociale en gezondheidssector mogelijk maken, en kijkt ook naar gezamenlijke financieringsmogelijkheden voor deze sectoren;

- het onderzoekt hoe zorg- en sociale sectoren mensen kunnen doorverwijzen naar maatschappelijke kunstprogramma's (bijv. via door een arts voorgeschreven interventies); en
- het pleit ervoor dat kunst en geesteswetenschappen vanwege hun bewezen nut een vast onderdeel worden van de opleiding van zorgprofessionals.

Evidence for Health and Well-being in Context

Het WHO-regiokantoor voor Europa erkent het belang van cultuur voor de gezondheid en het welzijn van mensen gedurende hun hele leven. Binnen het initiatief Evidence for Health and Well-being in Context is het CCH-project (Cultural Contexts of Health and Well-being) opgericht als een interdisciplinair project binnen het Regiokantoor. Het is een meer systematische benadering van onderzoek naar de invloed van cultuur op onze perceptie en op de toegang tot gezondheid en welzijn, en de ervaringen daarmee. Door kwantitatieve informatie aan te vullen met kwalitatief onderzoek uit de sociale wetenschappen en door met een bredere geesteswetenschappelijke blik naar gezondheid te kijken, wil het CCH-project ons meer inzicht geven in de behoeften, waarden, meningen en ervaringen van mensen en de wereld waarin zij leven, om zo de gezondheid en het welzijn van alle mensen te verbeteren. Het HEN-rapport over kunst en gezondheid is tot stand gekomen als onderdeel van dit project. Ga voor meer informatie naar: www.euro.who.int/en/cch

